РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всї листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Урядовий орґан Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 24-го падолиста 1917. Ч. 139. VOL. XXV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, November 24, 1917. No. 139.

УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАДА ЗДОБУЛА

ЦІЛКОВИТУ ПОЛЇТИЧНУ І ВІЙСКОВУ ВЛАСТЬ НА УКРАЇНІ.

150.000 українського війска вислано проти ґен. Каледіна, атамана донських козаків.

Велика побіда Анґлійців над Німцями. — Около 10.000 полонених.

Вісти з України.

—о—

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 23, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Українська Центральна Рада здобула полїтичну і війскову контролю над цілою Україною.

ПЕТРОҐРАД, 21. падолиста. — **В Киеві після кількадневної битви штаб утік з міста і УКРАЇНСЬКА ЦЕНТРАЛЬНА РАДА ЗДОБУЛА ЦІЛКОВИТУ ПОЛЇТИЧНУ І ВІЙСКОВУ ВЛАСТЬ НА ВСІЙ УКРАЇНІ.**

Український міністер війни обіцяв старати ся о поживу для війск на полуднево-західнім фронті.

Правительство ґен. Каледіна має під своєю контролею полудневo-східну часть козацьких областий.

150.000 Українців проти донських козаків.

ГАПАРАНДА, 22. падолиста. — **З достовірних жерел доносять, ЩО УКРАЇНСЬКЕ ПРАВИТЕЛЬСТВО ВИСЛАЛО ПРОТИ ҐЕН. КАЛЕДІНА АРМІЮ, ЯКА СКЛАДАЄТЬ СЯ З УКРАЇНСЬКОЇ ПІХОТИ І ЗІ ЖОВНІРІВ „ЧЕРВОНОЇ СТОРОЖІ". АРМІЯ ЧИСЛИТЬ 150.000 ЖОВНІРІВ.**

Вислані війска мають вдарити на ґен. Каледіна зі заду і забезпечити побіду нової революції.

Ґенерала Краснова, який піддав ся з війсками Керенського по битві під Петроґрадом, вислано на переговори з ґен. Каледіном, атаманом донських козаків.

* * *

Після попередних донесень, ґен. Каледін, президент і атаман донських козаків, мав находити ся зі своїми війсками під теперішну пору в українськім місті Харкові, відгрожуючи ся, що піде на Київ. Під котролею його війск мають находити ся всї копальнї угля в донецькім басейнї. Ґен. Каледін мав здержати всї поїзди з поживою і углем, призначені для Петроґраду, щоби в сей спосіб при помочи голоду привести правительство большевиків до скорого упадку.

Донські козаки складають ся переважно з Москалїв; лише полудневo-західну частину донської области становлять Українцї, числячи около 15% в цілім донськім козацтві. Столицею донських козаків є місто Новочеркаск.

З початком вибуху протиреволюції большевиків донські козаки на своїх зборах в Новочеркаску мали проголосити донську републику, віддаючи тимчасово ґен. Каледінови диктаторську власть. На всякі донесеня про співучасть ґен. Каледіна в новім монархістичнім заговорі, який має на цїли видвигнене Николая Николаєвича на царський престол, доси нема жадного потвердженя.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ МУСЯТЬ ПОСТАВИТИ 3-МІЛЇОНОВУ АРМІЮ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 23, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

1,000.000 війска має находити ся на боевім фронтї, решта буде становити резерву.

ВАШІНҐТОН, 22. падолиста. — Питанє Ллойда Джорджа, коли перший мілїон американського війска прибуде до Франції, і його увага, що заходить пекуча потреба американського війска і кораблїв, є предметом ріжних міркованъ і здогадів щодо скорости висилки війск до Европи і будови кораблїв.

Найблизшого лїта або осени можна надіяти ся 1,000.000 американських жовнірів в Европі, богато між ними добре вправлених до тяжкої працї разом з Анґлійцями і Французами.

Але сама висилка мілїона жовнїрів до Франції не є головною воєнною задачею. Розходить ся о покликанє і вправленє в сім краю відповідної скількости жовнїрів, щоби удержати постійний доплив війск до Франції і то в такім числї, щоби покрити браки на фронтї і удержати мілїонову армію на фронтї, не допускаючи до її зменьшеня.

Не можна припускати, щоби американські втрати або убутки були виїмкові, але кождий чоловік знає, що убутки в кождій армії є великі, коли вони переводять чинні воєнні операції.

Знавцї кажуть, що коли Злучені Держави мають вислати і удержати у Франції 1,000.000 людий на фронтї, то в такім случаю резерви війскові мусять бути великі, далеко більші нїж правительство про се дотепер постарало ся.

Є зовсім добре зрозуміле, длячого ґенеральний штаб жадає, щоби найменьше 3,000.000 людий покликати під оруже. Така сила уможливить не лише вислати 1,000.000 війска до Франції, але може й значно більше, а що найважнїйше, удержить сей мілїон на постійній висотї.

—о—

Злучені Держави здержали кредит і висилку матеріялів для Росії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 23, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

ВАШІНҐТОН, 20. падолиста. — **Американське правительство не позволить на висилку матеріялів зі Злучених Держав до Росії, доки положенє в Росії не буде вияснене.**

Американське правительство, заки дасть дозвіл на висилку товарів, які вже находять ся в пристанях, хоче знати, в чиї руки матеріяли дістануть ся.

Здержанє висилки матеріялів є тимчасове, а іменно, доки в Росії не буде утворене постійне правительство, признане Злученими Державами. На случай, коли би большевики здобули контролю і продовжали свою програму в справі заключеня окремого мира з Німеччиною, заборона була би постійною.

Російському провізоричному правительству признано 325 міл. дол. кредиту, з чого 191 міл. дол. вже виплачено.

Домашна війна в Росії.

ЗМАГАНЯ БОЛЬШЕВИКІВ ДО МИРА.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 23, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Головною підставою мира є право народів рішати про свою долю.

АМСТЕРДАМ, 21. падолиста. — Формальне предложенє міжнародного мира поміж воюючими державами зробили російські большевики у своїм привітї, висланім на масове віче нїмецьких соціялїстів в Дрезден.

Нинїшна телеґрама подає зміст привіту, який звучить:

„Рада російських робітників і жовнїрів здобула силу від тих, котрі позволили на те, що занехано заключенє революційного мира і суспільні цїли.

„Ми предкладаємо тепер безпроволочні переговори в справі мира без здобутків і без відшкодованъ НА ПІДСТАВІ ПРАВА НАРОДІВ РІШАТИ ПРО СВОЮ ВЛАСНУ ДОЛЮ.

„Нема сумнїву, що російські капіталїсти будуть противити ся міжнародному мирови. Перед нами ще довга боротьба, яка може покінчити ся побідно лише при спільній міжнародній працї всього пролетаріяту".

Большевики зажадали негайного завішеня оружа.

ПАРИЖ, 22. падолиста. — Нинї подано до відома, що одержано з Петроґраду вісти, які доносять, **що Ленін і його спільник в революції большевиків, Лев Троцький, вислали до всїх послів аліянтів в Петроґрадї ПРЕДЛОЖЕНЄ БЕЗПРОВОЛОЧНОГО ЗАВІШЕНЯ ОРУЖА, яке має бути вступом до переговорів в справі заключеня демократичного мира.**

Правительство большевиків грозить окремим миром.

КОПЕНГАҐЕН, 22. падолиста. — **Міністер загр. справ, Троцький, вислав ноту до всїх аліянтів Росії, ЖАДАЮЧИ РЕВІЗІЇ ВОЄННИХ ЦІЛИЙ.**

У своїй нотї грозить, що на случай, коли би жаданє правительства большевиків не було сповнене, воно буде себе важати зовсім оправданим ЗАКЛЮЧИТИ ОКРЕМИЙ МИР.

Большевики дали приказ ґен. Духонїнови розпочати на фронтї переговори в справі завішеня оружа.

ПЕТРОҐРАД, 21. падолиста. — Російське правительство (большевиків) приказало вчера ґен. Духонїнови, який обіймив був після утечі Керенського уряд головного команданта війск, **щоби розпочав сейчас переговори в справі завішеня оружа з командантами неприятельських війск.**

Криленко іменований головним командантом війск на місце ґен. Духоніна.

ЛОНДОН, 22. падолиста. — **Урядова бездротна телеґрама з Петроґраду доносить нинї, що ґен. Духонїн зістав усунений радою народних комісарів за „непослух у виконаню приказу предложити завішенє оружа".**

В російськім звітї говорить ся, що ґен. Духонїнови приказано, **щоби сповняв свої обовязки аж до хвилї, коли їх перейме новий головний командант українських війск, кадет Криленко.** (Кадет = найнизший степень офіцира).

* * *

Николай Криленко, Українець, належить до визначнїйших провідників між большевиками. Він є членом війскового комітету в радї народних комісарів (кабінет большевиків), який заступає міністерство війни і маринарки. Ще за часів Керенського Криленко був арештований в Києві за веденє аґітації большевиків серед армії.

Манїфест правительства большевиків до армії і фльоти.

ПЕТРОҐРАД, 22. падолиста. — **Николай Ленїн і Николай Криленко, головний командант війск, видали манїфест до армії і фльоти.**

Манїфест звучить:

„У вівторок ґен. Духонїнови наказано, щоби предложив завішенє оружа всїм народам, союзним і ворожим.

„Се порученє дійшло вчера до головної кватири і ґен. Духонїнови наказано, щоби він постійно інформував раду народних комісарів щодо поступу в переговорах і підписав угоду в справі завішеня оружа по затвердженю її комісарами. Не одержавши він ґен. Духонїна нїякої відповіди в протягу середи, запитано його про причину спізненя. Він кілька разів викручував ся, не даючи ясної відповіди на дані прикази. Коли йому післано рішучий наказ, взиваючи його, щоби безпроволочно і формально зробив предложенє в справі завішеня оружа, яко вступу до мирових переговорів, він відмовив послуху.

„Ґен. Духонїна повідомлено, що його усуваєть ся від обовязків за непослух правительству і за його поведенє, яке спричинює нечувану нужду для робучих мас і для цїлого краю, а передівсїм для армії. Йому наказано, щоби дальше сповняв свої обовязки, аж доки не прибуде новий головний командант війск, або якась инша ним уповажнена особа, щоби перейняти команду. **Кадет Криленко іменований новим командантом війск".**

В манїфестї говорить ся, що жовнїри мусять задержати як найострійшу революційну і війскову карність. Полки на боєвім фронтї мусять безпроволочно вибрати повновласників для розпочатя формальних мирових переговорів і про їх поступ вони мусять всякими можливими способами інформувати комісарів. **Лише рада народних комісарів має право підписати остаточну угоду в справі завішеня оружа.**

Всї війска Керенського піддали ся.

КОПЕНГАҐЕН, 22. падолиста. — Пресова аґенція большевиків доносить, що телеґрама, яка надійшла тут нинї через Гапаранду, подає вістку, **що всї війска, які стояли доси по сторонї Керенського, піддали ся.**

Російські соціялїсти годять ся з тим, щоби Росія покинула війну.

Телеґрами зі Скандинавії доносять, що Росія клонить ся до мира.

Надійшли вісти, що большевики, меньшевики і умірковані соціялїсти прийшли майже до згідного переконаня, що лише цїлковите виступленє з війни і зверненє всїх зусиль на упорядкованє внутрішних справ можуть привернути лад в Росії.

Однак всї дотеперішні заходи, щоби прийти до згоди і утворити спільний кабінет, були доси безуспішні.

Большевики надіють ся, що за їх примір пом піде пролетаріят в других краях.

Проводирі большевиків піддержують серед своїх прихильників надію, що також пролетаріят других країв розпічне подібну революцію на взір російської. Вони опирають ся на тім:

„Нїмецькі і австрійські соціялїсти витають революцію большевиків. Французькі соціялїсти здоровлять большевиків у своїх часописях".

Анархістичні часописи в Петроґрадї тепер отверто взивають, щоби знести всякого рода власть.

Відгрожують ся капіталїстам.

ПЕТРОҐРАД, 20. падолиста. — **Большевики видали пересторогу „до богатих кляс і їх прихильників";** їх підозрівають вони о спричинюванє страйків в державі і в міських службах.

Пересторога звучить:

„Ви бавите ся огнем. Ви будете перші, котрі потерпите від голоду, який грозить державі і армії. Ви будете позбавлені права діставати поживу. Всї ваші склади будуть забрані, а ваші маєтки сконфіськовані".

Друга російська армія заявила ся за большевиками.

ПЕТРОҐРАД, 21. падолиста. — **Революційний комітет ради проголосив свої контролю над другою російською армією.**

(Друга армія находила ся підчас великого відвороту російських війск останного лїта на боєвім фронтї коло Тернополя).

Пурішкевич на чолї монархічного заговору.

ПЕТРОҐРАД, 21. падолиста. — Після арештованя Володимира Пурішкевича, бувшого члена думи, котрого тепер обжаловано, що стояв на чолї монархічного заговору, найдено у нього підчас ревізії лист, писаний до ґен. Каледіна, атамана козаків. Лист оголошено.

В листї описуєть ся полїтичні відносини в Петроґрадї і признаєть ся, що офіцири і війскові кадети є зорґанізовані та що вони лише ожидають прибутя ґенерала.

(Продовженє на сторонї 3-ій).

ВАЖНЕ ДЛЯ ПП. ПЕРЕДПЛАТНИКІВ ЧАС. „СВОБОДА".

Сим повідомляєть ся ПП. Передплатників, що повідомлень про скінченє передплати Адміністрація „Свободи" не висилає. Длятого просимо, щоб кождий передплатник звертав пильну увагу на дату скінченя реченця його передплати, яка находить ся при кождій адресі, наклеєній на часописи. Приміром: 14|18 належить розуміти, що передплата часописи кінчить ся 14-го січня 1918 року. Колиж передплатник до 10 днів по скінченю передплати не відновить її, то дальша висилка часописи буде йому здержана. Сподіваємось, що ПП. Передплатники прикоровлять ся до сеї постанови, та будуть завчасу спішитись з відновленем передплати.

Адміністрація „Свободи".

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
to United States:	в Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяцї $1.00
to Jersey City and to foreign countries:	В містї Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.00 per 3 months	на пів року $1.75
$1.75 per 6 months	на 3 місяцї $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".
При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Montgomery.

З біжучої хвилї.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 23, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Останні телеґрами, які наспіли з Европи, потверджують вістку, що центральні держави порішили відложити справу остаточного полагодженя польської держави до мирової конференції.

Про се сьвідчить слїдуюча телеґрама:

Амстердам, 21. падолиста. — Телеґрама з Будапешту, яка тут надійшла, доносить, що угорський президент кабінету, др. Александер Векерле, відповідаючи на запит бувшого премієра, гр. Тіси, заявив, **що переговори щодо уложеня відносин між будучою польською державою й австро-угорською монархією ще не покінчені та що остаточне рішене в сій справі западе доперва на мировій конференції.**

Дальше заявив др. Векерле, що всї справи щодо відносин між Польщею й австро-угорською монархією будуть предложені парляментам.

У звязи з останними вістями з України про проголошене независимости України, про відкликане з боєвого фронту до Києва 360.000 українського війска і т. п., у тутешній польській пресї підносять ся ріжні голоси. Часть преси, згадуючи про сї факти, витає самостійну Україну і сподіваєть ся, що в будучности український нарід забуде все минуле і буде жити з польським народом як брат з братом... Знова инша часть преси повитала сей факт, коли вже не ворожо, то дуже нещиро. Однак всї признають, що він може мати остаточний вплив на розвязане польського питаня.

Часть польської преси витає сей факт цїлком спокійно, знова инша часть — зі страхом. Розуміеть ся, спокійно повитала сей факт та польська преса, яка йшла по шляху реальної полїтики. Зі страхом повитала независиму Україну та преса, яка плекала ілюзії про Польщу „од моржа до моржа", про Польщу історичну, Польщу шляхотську. Провідники старої орієнтації („Польска од моржа до моржа") побачили тепер, що повстане независимої України є клином, який розбив їх нахабні пляни, який перегородив їм раз на все дорогу до Чорного моря.

Се загальна сторона поглядів польської преси.

Але вникнувши ся глибше в погляди польської преси, а знаючи її полїтику супроти деяких частий української землї, прийдемо до переконаня, що вся польська преса в сути річи дуже неприхильно повитала повстане независимої України.

А причина сього?

Причиною сього є власне її спільна полїтика супроти Холмщини та східної Галичини. Всї Поляки, без виїмків, уроїли собі, що східна Галичина і Холмщина мусять належати до Польщі, хоч сї землї є споконвіку заселені Українцями. А Поляки знають дуже добре напрям полїтики галицьких Українців, які мають за собою правительство самостійної України. І Поляки побоюють ся, що їх пляни і надії щодо східної Галичини та Холмщини готові також розбити ся... Тому Поляки неприхильно, а навіть з великим жалем в души, повитали независиму українську державу. Але час їх старим ілюзіям конець зробити!

ВІЛЬНА УКРАЇНА ПРОТИ ДОНСЬКИХ КОЗАКІВ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 23, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Більше як тиждень тому назад телеґрами з Києва принесли вістку, що донські козаки під командою ґенерала Каледіна заняли Київ, столицю України, а дальше, що вони арештували членів українського парляменту і правительства України.

Се було визивом зі сторони донських козаків, які є в більшій части Москалями, до того переважно несьвідомими, і тому часто дають ся уживати реакціонерам яко оруже до їх поганих цїлий.

Донські козаки жиють на схід від російської ґубернії Вороніжа і від українських ґуберній Харкова і Катеринославу, гень на схід аж до ґубернії Астраханска.

Вони є отже сусїдами України на сході і очевидно яко такі повинніб удержувати дружні зносини зі своїми сусїдами.

Однак, як се дотепер показуєть ся, їх становище супроти України було наскрізь вороже.

Хоч представники донських козаків брали участь в конґресі народностий Росії, який відбув ся в Києві, і хоч вони признали принцип на самовизначене всіх народів Росії, то опісля допустили ся насильства на своїм сусїдї, Україні, в спосіб гідний лише старого автократичного царського режіму.

Але, як сього можна було заздалегідь надіяти ся, Українцї не могли стерпіти насильства ґен. Каледіна, прихильника звісного проводира російських чорносотенців, Пурішкевича.

В протягу кількох днів Українцї прогнали зі своєї столицї ґен. Каледіна з його „дикими полками" донських козаків. Українцї привернули своє правительство і почали робити дальші приготованя в цїли заведеня нового ладу на Україні.

Установчі збори України, котрі — як доносять вісти з Петроґраду — відбувають своє засїданє, проголосили независимість України.

Команданта київського воєнного округа і тимчасового ґубернатора, разом з їх штабами прогнано з Києва. Їх місце заняли українські комісарі і вони потвердили независимість України.

Дальше телеґрама з Петроґраду доносить, що українське правительство відкликало з боєвого фронту 360.000 українського війска.

Цїль сього зарядженя є очевидна. Хоч донських козаків прогнано з Києва, то небезпека нового нападу з їх сторони не минула, тимбільше, коли вони заняли горністий басейн ріки Донця, сю часть українських земель, які є найбогатші в поклади угля, зелїза і міди.

Після наспівших вістий ґен. Каледін зарядив в цїлій области донецького басейну потворити „свої комітети", а відтак посунув ся дальше на північ в напрямі міста Вороніжа, на північний схід від українського міста Харкова, котре — як доносять — мало також опинити ся в його руках.

Без сумніву, ся небезпека зі сторони донських козаків була причиною, що українське правительство було змушене відкликати кілька корпусів українського війска для оборони перед грозячим нападом ґен. Каледіна. (Цїла українська армія складаєть ся з яких 80 корпусів; около 10 корпусів відкликано).

Українцї зрозуміли се дуже добре, що мусять перевести як найбільші приготованя в цїли оборони, коли не схочуть впасти жертвою наступу диких орд Каледіна, Пурішкевича і їх компанії, яких цїлию є зрабувати Україні право самовизначеня.

Про се вказує остання телеґрама з Петроґраду, яка подає з Києва вістку, що українське правительство вислало 150.000 війска проти ґен. Каледіна, атамана донських козаків.

Тепер заходять **два цікаві для нас питаня** в справі сих важних подій на Україні.

1. Длячого українське правительство знехтувало центральне російське правительство?

2. Длячого українське правительство зірвало союз з Росією?

На перше питане можна би відповісти так:

Українцї мусїли знехтувати теперішне російське правительство, бо його не признало цїле населенє російської держави, анї воно не має в ній дійсної сили. В цїлій державі панує анархія. Найлїпшим доказом сього був останний невдалий наїзд ґен. Каледіна на Україну. Але Українцї не хотїли стерпіти сього насильства на Україні і мусїли шукати способу самооборони. **Тим способом було прогнанє диких наїзників і проголошенє самостійности України.**

На друге питанє можна дати таку відповідь:

Союз між Московщиною і Україною заключили царі і давна українська козаччина, але його знесли царі і сей союз вже більше не істнує.

Коли би одначе народи, український, московський і решта народів Росії, забажали утворити новий союз, то мають до сього отверту дорогу і можуть се перевести кождої хвилї через свої правні народні представництва.

Але покищо сї народи, а зокрема нарід український, мусять стояти на сторожи своїх прав, творити свій новий народний устрій, щоби відбивати всякі можливі напади на вольности, здобуті кровю і терпінєм.

БЕРИ І ЧИТАЙ!

Учіте ся, брати мої,
Думайте, читайте,
І чужого научайтесь
Й свого не цурайтесь.

Т. Шевченко.

Є одна справа, яка має величанське значінє в розвою кождого народу, а яка, на жаль, так мало знаходить зрозуміня серед українського суспільства на чужині. Щоби довго не розводити ся, гляньмо уважнійше на кілька примірів, які стрічаємо на кождім кроці в щоденнім житю.

Ідеш, дорогий Брате, іміґранте український, до лїкаря, до дентиста. В його ждальні бачиш на столї стоси книжок, журналів, часописий. На що, для кого вони там розложені? Се для Тебе. Щоби Ти не нудив ся. Щоби Ти не марнував часу безкорисно, доки не прийде на Тебе черга. Щоби Ти використав найменьшу хвилинку. Щоби Ти здобув собі знанє. Щоби Ти знав, що у сьвітї дїєть ся.

Так! Се для Тебе ті книжки і часописи! Лежать на столї та неначе сами Тобі в руки сунуть ся, неначе просять ся: **Бери і читай!**

Ідеш улицею... На кождім майже розї стоїть будка з книжками і часописями. Хлопцї вештають ся і верещать з усеї сили: „Нюспейпер! Нюспейпер! Екстра! Пейпер! Пейпер!" Дай цента, бери часопись і читай, **читай!** Не купиш Ти, купить другий і се йому не зашкодить.

Сїдаєш на поїзд в Балтімор і їдеш до Ню Йорку. Бачиш, що кождий Твій товариш подорожи держить під пахою кілька журналів і ґазет. У возі розсядеть ся, ногу на ногу заложить, окуляри на очи і читає. Читає і вчить ся! В Філядельфії ґазети перечитані; він відкладає їх на бік і змучений клонить голову в долонї та дрімає. Всїдає новий пасажир, бере відложені ґазети і читає.

Дорогий Брате-Іміґранте, робітнику український! Усї, на кождім кроцї сьогодня читають і вчать ся і Тебе заохочують: **Бери і читай! Учи ся!**

Бери отже і читай, Брате мій любий, бо і Ти до школи ходив і Тебе там в рідній краю учили, тай тут учать. На що? Чи на те, щоби по скінченю школи Ти кинув книжку в кут, тай не глянув на неї? Нї! На те, щоби Ти взяв книжку в руки, щоби Ти вчив ся, бо цїле житє — се школа. Отже не будь лїнивим, не будь байдужним. **Бери і читай!**

Лист до Тебе приходить з рідного краю... Написаний тяжкою, невправною рукою. Читаєш... Тато помер, або може вигнаний з рідної хатини караєть ся в Талєрґофі, або на Сибіри. Брат молоденький десь-там вже в сирій землици лежить, а може мучить ся у ворожім полонї. Матінка, та Твоя добра, кохана матінка з голоду примирає тай вже очи виплакала з горя і з туги за Тобою. А може жінка з діточками, ще дрібненькими, до Бога ридає, та виглядає Твого повороту. Або сестричка Твоя знеславлена, осоромлена визирає, коли вернеш та візьмеш її в свою опіку. А хата, в якій ти родив ся, з пожаром пійшла, а садок гармати і шрапнелї знищили, а коні зрабували Москалї, а збіже Нїмцї і Мадяри.

Читаєш той лист і до серця горнеш і сльозами вмиваєш. А так просто і щиро написаний. А Ти читаєш знов і знов і глядиш на ті покривлені букви і вже все на память знаєш. Однак чомусь не можеш відірвати ся від того кусника паперу. Дорогий він Тобі, бо знаходиш в нїм щось своє, рідне, питоме. Власні думки, власний жаль, власну тугу, власні сльози. Знаходиш в нїм частину самого себе. І тому говориш свому сусїдови, товаришови: „Маю лист з краю", або висилаєш його до української часописи до поміщеня.

А в книжці, в ґазеті українській також знаходиш частину Твого власного „я". Знаходиш Твої думки, бажаня, почуваня, нераз трудні і незбагнуті, та в рідній книжці, в рідній ґазеті так гарно висловлені, так вірно передані, що аж любо Тобі. Здаєть ся Тобі, що се Ти сам їх так красно переповів і уложив. І так, як лист батька або неньки для сина або дочки, так і українська книжка мусить бути дорога і близка для Українця і Українки тут у чужім краю. Бери і читай, і думай, і вчи ся! Знайдеш там Твої власні думки і бажаня, побачиш, що є люди, котрі таксамо думають, як Ти, котрі говорять тоюсамою мовою, що і Ти; пізнаєш, що хоч може й говориш по анґлійськи, то всетаки Ти не Анґлієць, але належиш до родини, до громади людий, котрі звуть ся Українцями.

Бери в руки українську часопись, українську книжку, **бери і читай!** І не встидай ся! Богата анґлійська лїтература, і французька, і німецька, і російська, але й Твоя рідна, українська, не така вже дуже убога. Мали Анґлїйцї свого Шекспіра і Байрона, мали Американцї свого Едґара По і Скота, мали Французи свого Віктора Гіґо і Молієра і Монасана, мали Нїмцї свого Ґетого і Шілєра і Гавптмана, а Москалї Пушкіна і Лєрмонтова, Толстоя і Достоєвського, **маємо і ми нашого Шевченка і Котляревського, Грінченка, Франка, Шашкевича, Грушевського, Стефаника, Винниченка і пр. і пр. Бери і читай і вчи ся і не встидай ся! Се Твоє рідне, се Твоє українське.** Читають се чужі і любують ся; читай тимбільше Ти і люби рідну лїтературу і дорожи нею і будь гордий за неї! Се Твоє рідне, Твоє власне, питоме; се частина Твоєї души, Твого віковічного страждання і горя, Твоєї боротьби, Твоїх бажань і стремлїнь; се частина Твого власного українського „я".

Не для чужих писали Шевченко і Драгоманів і Франко і Грушевський, але для Тебе, для Твоїх дїтий, для українських грядучих поколїнь. Не для Китайців, не для Неґрів, не для Поляків анї Москалів, анї Нїмців і Французів виходить українська часопись в Америцї, але для Тебе, для Твоєї ріднї, для Твоїх дїтий. Для Твого добра, для Твоєї просьвіти, для Твого поступу!

Не для чужої хати Твоя рідна книжка і ґазета, але для Твоєї.

Бери-ж, молодче і дївчино українська, українську книжку і ґазету, **бери і читай!** А скінчиш, читай наново, або дай другому! Читай так, як читаєш лист з рідного краю, від рідних, дорогих осіб. З того читаня в Твоїм серці зійдуть нові думки, нові бажаня, нові стремлїня, нові ідеї. Покинеш легкодушність і байдужність, позбудеш ся неодної лихої привички, а здобудеш ся на високе, гарне дїло, миле Тобі самому і Твому народови. Те читанє поширить Твій сьвітогляд, Твоє знанє, поможе Тобі пізнати наскрізь рідний нарід, дасть Тобі щирі українські почуваня, дасть Тобі знанє Твоєї власної української души.

Йде зима з довгими вечірними годинами. Громадять ся діточки коло батька, коло матери. Хотїлиб послухати казок і оповідань. Хотїлиб навчити ся чогось нового. Що-ж Ти оповіш їм, українська мамо, що Ти навчиш їх, яке зерно посієш у їх невинних серцях? Читай же сама і вчи ся! Тим дрібненьким голубятам оповідай про рідний край, про село рідне; оповідай та вчи їх вже змалку кохати рідний нарід. Тим старшим переповідай українську старину-бувальщину, та виростай їх на добрих синів-борців українського люду. Читай їм, батьку, українські книжки і гляди, щоб дїти Твої не принесли встиду і ганьби рідному народови. О, батьку, і Ти, мамо, українська мамо! Кілько добра, кілько користи Ви можете принести Неньцї-Україні умілим вихованєм діточок!

Скермуйте серця тих невинних любих соколиків там на рідну землю, де з крови і зелїза виковуєть ся доля-воля України. Землиця наша рідна, сьвята українська землиця сьогодня копитами затовчена, гарматами порозривана. Зруйновані рідні села і міста, згарища на місци колишних загород і церков. Сплюндровані рідні ниви і ліси, а могилам числа нема, а старі ще травою не поросли, а нові прибувають. Кров, українська кров в кождій грудочці коханої землицї. До неба несеть ся страшенний нездержаний плач неповинних жінок і дїтий. Вороги все украли, зрабували, сплюндрували. Але одного не могли вирвати: **серця українського.** Нема такої сили пекольної у ворогів, щоб вирвати ту непереможну любов до Неньки-України з того ніжного українського серця і сьогодня бачимо, що мимо всїх мук і страждань з тої благородної любови здвигаєть ся Нова, Вольна Україна.

Але бо є і Ефіяльти, які погордили рідним народом, та ворогам служать. Тож глядіть, родичі-Українцї, вщіплюйте в серця Ваших діточок щиру любов до рідного народу, але й навчіть їх ненавидїти і погорджувати з цїлої души народними зрадниками. Беріть українську ґазету, українську книжку і читайте і вчіть ся, бо без сего своїх дїтий нічого доброго не навчите.

І чужого научайтесь! Так, сего нам треба. Мови чужої учіть ся, книжки чужі читайте, але з тим бажанєм, щоб в сей спосіб послужити рідній справі. Колиб Ви гаразд знали анґлійську мову, о! скільки добра Ви можете принести тепер українській справі. Чужинцям говоріть, оповідайте про той чудовий захоплюючий рух, що йде тепер на Україні, та про затії ворогів, що хапають ся усїх средств, щоб на дальше держати український нарід в рабстві та в невольницькім ярмі.

Учіть ся всего гарного, доброго, здорового від чужинців. Тягне Вас до себе невисказаною тугою рідна земля українська; що-ж Ви привезете Їй в подарунку? Привезїть Їй знанє, просьвіту, поступ, здорові демократичні ідеї. Везіть Їй чисте благородне серце, здоровий осьвічений ум, добру, щиру практичну пораду.

А сего за дармо нїхто Вам не дасть. Працюй, Брате любий і Сестро, працюй, учи ся. Усе знайдеш в книжці і в ґазеті.

Тож бери і читай!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ.

Ми є нарід... Прадїдна слава
До нинї гріє нам серця.
У нас було героїв много —
Орлів нам любих без кінця.
У нас була колись-то сила,
Та сила діла ся кудись;
Мабуть ми орем чужі загони,
Свої-ж буряном занеслись.
Герої сплять, та як би встали,
На яві би сон їм приснивсь:
Живий народ борців героїв
В народець карлів замінивсь.
А вороги нам тичуть дулю
Під сам знечулений наш ніс:
Який же то із тебе нарід,
А що культурі ти приніс?
І гірко дуже, як згадати,
Що дивний справді ми народ:
Панує ворог в нашій хаті,
Ще й без ніяких перешкод.

О. Кузишин.

Мирослав Капій.

ЗАДЗВОНИЛИ СУМНО ДЗВОНИ.

Задзвонили сумно дзвони
У подільському селї,
І розвіялась їх пісня
У вечірній тишинї.

І поплили їхнї тони
Понад нивами у даль,
А де впали на загони
Тим зривав ся плач і жаль.

Бо дзвонили тії дзвони
В вечір тихий на веснї,
На мужицькі похорони,
У подільському селї...

ВАЖНЕ ДЛЯ НЮЙОРЧАН!

Звертаєть ся увагу на оголошене представленя „ЗОРЯ НОВОГО ЖИТЯ", яке є поміщене в нинїшнім числї на сторонї 3-ій. Се представлене відбудеть ся дня 24-го падолиста в Українськім Народнім Домі в Ню Йорку.

Домашна війна в Росії.

(Продовжене зі стор. 1-шої).

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 23, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Розвязане міської ради в Москві.

ПЕТРОГРАД, 21. падолиста. — **Військовий революційний комітет розвязав у Москві міську раду.**

Президент міста Москви, Руденев, мав потайно утечи, боячи ся арешту. Доносять, що його зловили відділи моряків, коли утікав до Петрограду панцирним поїздом, і завернули назад до Москви.

В Одесі панує спокій.

В Одесі привернено спокій. Революційний комітет працює під сю пору згідно.

Телеграма з Одеси до департаменту загр. справ доносить, що в тамошнім революційнім комітеті є заступлені всі політичні партиї і народні напрями.

Соціялісти домагають ся в Петрограді свободи преси.

СТОКГОЛЬМ, 21. падолиста. — Центральний комітет соціялістів, які є противні большевикам, ухвалив резолюцію, в якій домагаєть ся свободи преси, розпущеня „червоної сторожі" і безпроволочного заперестаня братовбийчої війни.

Часопись Максима Горкого і „Воля Народа" також жадають, щоби „червону сторожу" розоружити.

Державний банк відмовив большевикам гроший.

ЛОНДОН, 22. падолиста. — Відділ жовнірів і „червоної сторожі" під командою комісаря Менжинського і полковника Муравієва, команданта петроградського гарнізону, явили ся вчера в канцелярії державного банку в Петрограді і зажадали, щоби їм виплачено 10 міл. рублів в протягу десять хвиль.

Менжинський заявив, що хто спротивить ся переведеню сього розказу, буде вважаний зрадником. Урядники банку і відпоручники міської ради і союза селян, які були згромаджені в кімнаті, з котрої вели двері до головних кас, находили ся під сторожию варти семеновського полку і відказали ся сповнити жадане без огляду на наслідки.

По упливі десять хвиль підчас дальшої розмови виявило ся, що ані Менжинський ані Муравієв не мали приказу від ради комісарів большевиків на реквізицію гроший. Відпоручники з фронту, які товаришили жовнірам, заявили ся також проти нападу на банк. Муравієв остаточно мусів відійти зі своїми жовнірами.

По нараді з радою комісарів (кабінет міністрів) большевиків Муравієв повернув назад і заявив, що рада признала, що жадане, поставлене до банку, і форма, в якій се було зроблене, не були згідні зі законом. Він висказав свій жаль з приводу заподіяної ним неприємности.

Поголоска про самовбийство Керенського.

СТОКГОЛЬМ, 21. падолиста. — В Петрограді розповсюднила ся сильно поголоска, **що бувший президент Керенський застрілив ся в Пскові.**

Арештоване жінки Керенського.

ПЕТРОГРАД, 21. падолиста. — Доносять, **що члени „червоної сторожі" увязнили жінку бувшого президента кабінету, Керенського.**

—o—

Фінський сойм захопив у свої руки екзекутивку власть.

СТОКГОЛЬМ, 22. падолиста. — Телеграма з Гельзінґфорсу до „Політікен" доносять, **що фінський сойм 127 голосами проти 68 ухвалив, щоби сойм виконував екзекутивну власть у Фінляндії,** яка передтим находила ся в руках російського царя яко великого князя Фінляндії.

Аліянти не признають правительства большевиків.

ВАШІНҐТОН, 21. падолиста. — Вісти, які наспіли до Вашінґтону, вказують, **що правительства аліянтів рішучо і формально відказали ся від якихнебудь зносин з адміністрацією большевиків в Петрограді і навіть відмовили признати їх власть.**

Міністер загр. справ в кабінеті большевиків, Лев Троцький, робив заходи, щоби зложити візиту англійському послови, але сей тому відмовив.

За приміром Англії слідували, здаєть ся, і всі прочі держави аліянтів. Треба надіяти ся, що се прискорить упадок власти большевиків.

—o—

ВІЙНА У ФРАНЦІЇ.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 23, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Анґлійці переломили німецький фронт і полонили около 10.000 Німців.

ЛОНДОН, 22. падолиста. — Ґен. Гейґ переломив оборонну лінію Гінденбурґа. Ся битва належить до найбільших від початку війни.

Анґлійські війска перевели сильний наступ, який розпочав ся вчера і триває дальше на 32 миль довгім боєвім фронті між Ст. Кантен а рікою Скари, і переломили німецьку боєву лінію, дійшовши декуди пять миль наперед. На захід від Камбре анґлійські війска дійшли до третої і останної боєвої лінії Німців.

Число полонених Німців доходить до 10.000. Скількість здобутих гармат і прочої воєнної добичі ще не обчислена, але телеґрами з фронту доносять, що число гармат здобутих на початку битви буде яких 20.

Німці були заскочені несподівано. Не переводжено попередного бомбардованя. **Його місце заступило тепер велике число тяжких зоружених самоходів („тенкс"), які потайно нагромаджено.** Вони рушили наперед під охороною диму і вже у вівторок рано вони перетяли німецькі дротяні огорожі. Свою задачу перевели вони з великим успіхом, промощуючи дорогу для анґлійської піхоти і викликуючи велике замішане серед німецьких війск.

Анґлійці з великої радости дзвонять.

ЛОНДОН, 22. падолиста. — Лондон буде урочисто сьвяткувати побіду ґен. Гейґа під Камбре завтра в полудне. В тім часі дзвони у всіх церквах задзвонять і всі доми будуть прикрашені прапорами і цьвітами. **Отсе перший раз від початку війни, що з нагоди побіди будуть в Анґлії дзвонити.**

200 „тенкс" брали участь у великій битві під Камбре.

АМСТЕРДАМ, 22. падолиста. — Телеґрама з Берліна доносить на підставі вістий, які наспіли до „Льокаль-Анцайґер", що у наступі анґлійських війск коло Камбре брало участь яких 150 до 200 „тенкс".

—o—

Взивають, щоби Японія вислала до Европи 5 мілїонів війска.

Японська часопись в Токіо „Майнічі" взиває своє правительство, щоби на случай, коли би було порішене вислати до Европи велику армію, японські війска в числі 5,000.000 жовнірів перейшли через Сибір і вдарили на східнім фронті.

Після вістки, яка надійшла нині до Вашінґтону, редактор предкладає японському ґенеральному штабови, щоби він пійшов за приміром Дженґіс Хана, котрий в 13-тім віці впав до Европи з Азії.

Як широчанські Українці сьвяткували російську революцію.

В херсонській*) ґубернії, херсонського повіту, є місточко Широке, в якім істнує товариство „Просьвіта", що видає невеличку тижневу часопись „Зоря". Ся часопись містить на своїх сторінках цікаву „Історію широчанської революції". В чч. 8 і 9 „Зорі" є надруковані три розділи сеї „історії": розділ 10-тий п. з. „Манїфестація", розділ 11-тий п. з. „Сьвято" і розділ 12-тий (останний) п. з. „Філія". Сї три розділи передруковуємо понизше для наших читачів. Згадану історію написав місцевий Українець, який підписав ся: „Червона машкара".

Манїфестація.

До манїфестації готували ся поволи, розважно, обдумуючи кожду постанову. Порядок мав бути такий:

Першого дня Зелених Сьвят, 3. червня, о 9-тій годині вечер виставити драму М. Л. Кропивницького „Невольник".

На другий день, 4. червня, о 2-гій годині пополудни українська манїфестація в національнім убраню, з кінними козаками, з хором та музикою, яка рушить на блукву (оболонє, вигін) для зустрічи манїфестантів рудничних та з Миколаївки 1-шої. Там же, на блукві, мають бути висловлені взаїмні привитаня. Після сього процесія рушить на площу до памятника Олександру 2-му, де відправить ся панахида по нашім батькови Т. Г. Шевченкови, гетьманови Богданови Хмельницькому й всїм житє своє поклавшим за волю неньки нашої України. Після панахиди — заздравиця (многолїтствіє) всїм борцям за волю й правду, на Україні й не на Україні сущих. По сїм — промови.

У вечер того-ж таки 4. червня в будинку Кредитового Т-ва „Шевченківський вечір", на якім має бути живий малюнок, хор, музика й деклямації.

Перший день пройшов як слід; на виставі було богато людий і сама вистава вийшла майже бездоганно. А на другий день... На другий день богато довело ся пережити й зазнати неприємностий, а після неприємностий приємностий, потім знов навпаки й так цілий день, аж поки все не скінчило ся.

Перш усього ті, що обіцяли дати коний козакам — збрехали й зрадливо поховали ся. Довело ся шукати там і брати в того, де й не думали. А нарід з самого ранку колотив ся. Кутового (місцевий чорносотенець) тоді можна було бачити коло кождої купи людий. І встав він в сей день дуже рано, а може й зовсїм не спав. Богато йому сердешному в той день роботи було! Стільки довело ся побігати, стільки перебрехати, цілий день не їсти й не присїсти, так, що йому аж живіт підвело й очи глибоко позатягало так, що їх і зовсїм не видно було, як би вони не горіли злою лихоманкою.

Чого тільки не прикладали Українцям! Мовляв, вони й грабіжники й розбійники і в Бога не вірують і богато такого, що тепер всього й не пригадаєш.

Почали лаштувати „трибуну" й на сїм зараз же посперечали ся: люди ретельно заходили ся перечити, так, що всї заходи коло сього довело ся залишити.

А чутка про те, що готуєть ся погром на Українців, а за одним заходом і на евреїв, гадюкою розповзала ся скрізь, каламутила людий і псувала настрій. На передодні то й інтеліґенція не полїнувала ся прийти до голови „Просьвіти" й „сочувственно" попередити або просто налякати його, щоб Українцї все залишили й не манїфестували, бо — мовляв — готуєть ся „что-то страшное". А один з них так просто висловив ся:

— Да і вообще, я совєтовал би вам не делать нікакіх виступлєній в настоящєє время, что би не визвать етім чево нїбудь опаснаво.

Словом, під „сосом" доброзичливости хотіли нагнати нам холоду, бажаючи збити з позиції.

Важко, дуже важко ставало на души... Хотїло ся на весь мир крикнути: „Та деж ті люди на сьвіті? Що вони роблять? Чом не підтримають нас?"

Се вже був майже одчай. Зневіре заповзало в душу й гнітило її; і в самій души мов щось питало: „А чи вивеземо? Чи старчить сили? Чи може й справді все залишити?"

От як би знали сї думки наші вороги! Ото для них радість булаб! Бо по правді можна признати ся, що в сей час вони майже перемогли... але... але:

„Не вмирає душа наша!"

І не вмерла вона й тоді. Зневіре було хвилеве, а потім запанував дужий розум, який казав тільки одно:

„Боріте ся! Поборите!"

І дійсно побороли.

Хоч і дуже важко було.

Не дивлячись на те, що всюди були розіслані запрошеня прибути на сьвято, і в Катеринослав і всїм нашим, так мовити, передовим людям: сьвященикам, начальникови почти й иншим — всї ті „добрі люди" нї один не захотїли приняти участи в українськім сьвятї. Звичайно, з Катеринославу й неможливо було ждати когонебудь, бо вже запізно було й таким чином Т-во лишило ся самотне, безпорадне, надіючись тільки на свою власну силу й правоту свого діла.

Сьвято.

Пословиця каже, що нема на сьвіті такого лиха, в якім не булоб хоч трошечки добра. І воно так і є. Чим більше ставало в нас ворогів, чим більше ті вороги нас оббріхували, тим більше чутка про Українців поширювалась, зацікавлювала людий; люди розпитувались, а розпитавши ся, кидали наших ворогів і йшли до нас. Так, що можна й подякувати Кутовому та його зґраї за те, що вони всїм про нас розказували, бо може би про нас і не чув ніхто й українська справа в Широкому й доси булаб в занепаді, а то, дякуючи тим добродіям, нарід валкою повалив на манїфестацію. Дехто йшов з радостию, дехто з захованою злобою, а більше просто таки з цікавости; мовляв: що воно там за Українцї, що про них таке страшне розказують?

А самі Українцї, почуваючи вагу взятого на себе діла, були мовчазні й серіозні. У кождого носило ся в голові:

— Що то воно буде? Як приймуть, як зустрінуть? Хто підтримає?

На горі за блуквою замаячіли українські прапори. То рудничні йшли на сьвято. Треба було виходити.

Заспівали козаки пісні, полили ся згуки мельодії над блуквою і в згуках тих щось чуло ся сумне й непевне, й туга на незаслужену кривду стояла в повітрі.

А люди якось тримались оддалік.

Зустрінули ся з рудничними, привитали ся; і тут невеселі люди, і їх вже налякано, що будуть бити та розганяти. Треба було ждати ще з Миколаївки 1-шої. Заспівали „Заповіт", підняли в гору батька Тараса, поскидали шапки. Знов над блуквою полили ся згуки, в яких чуло ся то мов пращанє зі сьвітом, то неначе запевнене, що незабаром же й вернусь, мовляв, хоч ви мене і поховаєте, але зараз же вставайте,

„Кайдани порвіте
І вражою злою кровю
Волю окропіте"...

Вітер підхвачував ті згуки й филею розкочував по блукві, ніс до річки, перекидав у слободу, де все кишіло й клекотало і де між людьми снували ся ті вороги, в яких жилах текла зла, отруєна кров.

А Кобзар дивив ся на всїх з рамців і наче аж усьміхав ся, неначе почував, що вже прийшов той час, коли його „в семі вольній новій" люди помянуть „не злим тихим словом". Від погляду батька та від його „Заповіту" душа ширшала й приймала в себе надію, яка родила ся від великих слів та згуків. Бадьорість і сила опановували потрохи людий і „повітре — як то кажуть — стало рідшати".

(Конець буде).

*) Місто Херсон лежить на правім боцї Дніпра, недалеко його устя до Чорного моря, кілька миль на північний схід від лиману Дніпра.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

Часописи з України.

До редакції „Свободи" наспіли вчера отсі часописи: „Ґазета Гадяцького Земства" (ч. 78, 80, 82, 89; остання з 24. вересня 1917); „Черниговская Земская Газета (ч. 57, з 10. серпня 1917); „Вільна Україна" (ч. 17, з 13. вересня); „Українець на Зеленому Клинї" (ч. 14, з 21. жовтня); „Подільська Воля" (ч. 15, з 10. веерсня); „Театральні Вісти (чч. 3—4, 5—6, за цьвітень, май і червень 1917 р.); „Український Голос" (ч. 22, з 27. серпня 1917).

„Подільська Воля" виходить тижнево заходом товариства „Воля" у Винници на Поділю. Друкуєть ся на 16 сторін більшого книжкового формату. Редаґує і за редакцію відвічає Редакційний Комітет, в склад котрого входять: Г. Шіянов, Д. Зосімато і В. Дудич.

„Театральні Вісти", орґан Українського Театрального Орґанізаційного Комітету, виходять у Києві раз на місяць при співучасти С. Черкасенка, Ю. Коваленка, І. Березняка, А. Курбаєя, О. Корольчука, С. Паньківського та инших. Журнал, як вже сама назва вказує, осьвітлює сторони українського театрального житя.

„Український Голос", орґан Виконавчої Ради Українців... армії, виходить три рази тижнево в місті Риґа (в Лївляндії). За редакцію відвічає Редакційний Колектив: К. Поліщук, О. Скнар, П. Чуб, П. Микитенко.—Часопись осьвітлює політичні сторони українського житя.

В Гамтрамк, Міш., зібрано $427 для „Робітничої Ґазети".

На закупно машин для київської „Робітничої Ґазети" зібрано в Гамтрамк, Міш., на вічу 4. падолиста б. р., 427 долярів.

20 літ арешту за неповинуване війсковому законови.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 23, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Антін Петровський з Норвіч, Конн., дістав 20 літ арешту в Атланта, Джорджія, за се, що не явив ся до війскового табору Дюєнс в Аєр, Масс. Вирок видав военний суд.

Можна посилати гроші для американських жовнїрів у Франції.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 23, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Американська почта принимає до 1. грудня 1917 року посилки гроший для американських жовнїрів у Франції. Посилка гроший принимаєть ся після домашної тарифи.

Не всі женщини в нюйорськім стейтї можуть голосувати.

При виборах 6. падолиста горожани нюйорського стейту ухвалили надати женщинам право голосу при виборах. Але не всі женщини, горожанки Злучених Держав, будуть могли голосувати. Правительственний представник у натуралїзаційнім бюрі в Ню Йорку заявив недавно, що при найблизших і дальших виборах ті женщини, котрі навіть є горожанками, а котрих мужі не є горожанами або не зложили заяви бути горожанами, голосувати при виборах не можуть.

Лос Анджелес буде „сухий".

Місто Лос Анджелес в Калїфорнії буде „сухе", почавши від 31. марта 1918 року. Ухвала перейшла більшостию 20.174 голосів.

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Постанови холмського зїзду в Києві.

У Києві—як доносить „Вільна Україна" (ч. 17) — відбув ся зїзд Холмщан. Зїзд ухвалив слїдуючі резолюції:

1—Холмський нарід визнає себе народом українським.

2—Його доля повинна бути спільною з цілим українським народом.

3—Холмщина під ніяким услївєм не може бути влучена до польського королївства, а повинна бути прилучена до України і має бути під управою українського правительства.

Шкільні комісарі для Волинї, Херсонщини й Чернигівщини.

Українське міністерство просьвіти іменувало шкільних комісарів для Волинї, Херсонщини й Чернигівщини. Вони мають іменувати повітових комісарів і при їх помочи орґанізувати українське шкільництво по всіх місцевостях призначених їм ґуберній.

Для Волинї іменований — М. Черкаський; для Херсонщини — В. Чеховський; для Чернигівщини — Г. Стаднюк.

Бажанє в містечках і селах українських ґімназій.

З Центральної Ради подають звістку, що до ґенерального секретаря в справах осьвіти надійшло до 40 просьб з наших містечок і сїл, щоб у них було заведено ґімназії, з навчанєм—мовою українською.

В ґубернії полтавській, окрім міст Полтави і Лубень, осьякі села подали просьбу про українські ґімназії: Яблонів, Орлик, Жовнин, Бурімка, Чорнобіль, Іркліїв, Вереміївка, Мельники, Прохорівка, Мойсенці, і містечка — Рашівка, Яготин та Маячка. — („Ґ. Г. З.").

Памятник Шевченкови на селї.

В селї Хоружівцї, роменського повіту, селяни ухвалили поставити в селї памятник Шевченкови. В селї Хоружівцї, біля церкви, стоїть памятник Олександрови II.; селяни ухвалили перелити сей памятник на погрудє Шевченкове.—(„Г. Г. З.").

Як нарід інтересуєть ся театральними виставами.

В поміщеній у винницькій „Подільській Воли" дописи із села Могильна, гайсинського повіту на Поділю, читаємо, що в згаданім селї в неділю 25. серпня 1917 року, виставлено на сцені „Майську ніч", і що присутних гостий (майже самі селяни) було так богато, що дохід з вистави виносив 700 карбованців.

Український рух на Волинї.

Дописуватель житомірського „Громадянина" пише ось-що про село Троковичі:

Село наше розташувалось на прикроїстих ґрунтах, які при гарному обробітку землї повертають за працю. Селяни наші кохають ся в садках, хоч і ходять коло них не зовсім доладно. Житомир від нас так близко, що дає змогу вигідно збувати садовину й овоч; через се у нас богато людий займаєть ся городами. Добре булоб закласти вже й школу якусь сільсько-господарську, або хоч курси коротенькі. Бажано викладати по українському, бо хазяйством займають ся тепер виключно жінки, а вони вже ніяк не розуміють чужої мови. Про все, що сталось у Росії і на Україні, люди знають у нас маловато. Довідують ся инколи з ґазет, а найчастїйше від перехожого й переїзжого люду.

Отсе до нас заїхав якось офіцир і чималенько розказав нам про події. Він розповів селянам про все, що сталось, а далї палко закликав їх обстоювати свої українські інтереси. Тепер — казав він — треба захищати здобуту волю від ворогів — Німців.

Щиро витали його селяни, коли закликав їх бороти ся за землю для трудового народу і за волю всім націям.

Український народ буде господарем на своїй землї, проголосив офіцир, коли здобуде собі автономію України, коли народови будуть забезпечені права його мови в школах, судах, по всїх установах (заведенях) і коли вольними голосами народ буде рішати про свої діла. На кінци, селяни ще раз щиро дякували й запрошували частїйше заїзджати.

Збори широчанської „Просьвіти".

В неділю, 22. липня 1917, відбули ся загальні збори широчанської (місточко Широке в Херсонщинї) „Просьвіти". Зібранє почало ся привитанем голови „Просьвіти" всїх присутних із здїйсненем бажаня українського народу — визнаня російським тимчасовим урядом права на автономію України. Привитанє було вкрите оплесками й „славою". Був прочитаний новий універзал Української Центральної Ради. Далї зібранє слухало доклад К. Півторака про ґуберніяльний український зїзд в Одесї. Після сього головою Т-ва був зроблений загальний огляд сучасного політичного і громадського становища України й про значінє „Просьвіти". Доповнили склад Ради Т-ва до 12 членів. Складено добровільних жертв на „Просьвіту" 10 карбованців.

Головою Т-ва було запропоновано припинити виданє „Зорі", позаяк неможливі умови друку дуже відбивають ся на коштах Т-ва, але зібранє висловило бажанє продовжувати виданє, зважаючи на те, що в даний момент всяке друкованє слово дуже потрібне.

Після всього член т-ва, г. Татаренко, в стислій формі, але ясно й зрозуміло для кождого пояснив про вагу й значінє виборів до волостного земства.

ЗАГАЛЬНІ ВІСТИ.

Конференція скандинавських королїв.

Дня 28. падолиста б. р. данський і шведський королї відвідають норвежського короля Ґакона в його паляті в Християнії. Сїй поїздці приписують велике політичне значінє, тимбільше, що участь у нїй візьмуть також премієри і міністри заграничних справ всїх трох скандинавських держав.

Реформа виборчого закона в Анґлії.

Анґлійська палата послів одноголосно ухвалила, що анґлійські моряки і жовнїри можуть голосувати в 19-тім році житя замісць у 21, як було доси. Також женщинам признано право голосу, але вони мусять числити 30 лїт житя.

Смерть анґлійського команданта в Мезопотамії.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 23, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

З Лондону урядово доносять про смерть ґенерал-лайтнанта Фридерика Станлія Мавда, головного команданта британської армії в Мезопотамії. Ґенерал Мавд числив 53 роки житя.

Вільгельм Від поновлює свої претенсії до албанського престола.

(True translation filed with the Postmaster at Jersey City on November 23, 1917 as required by the Act of October 6, 1917.)

Доносять з Ротердаму, що князь Вільгельм фон Від, бувший князь Альбанії, не тратить найменьшої надії відзискати назад свій княжий престол, на якім він так коротко правив та ще й через дуже бурливий період перед европейською війною. Його останним кроком є меморіял, розісланий до всїх пануючих у Нїмеччинї, в котрім він обговорює справи Альбанії і протестує проти протекторату над Альбанією, який проголосила Італія. Він доказує, що независима Альбанїя буде найбезпечнїйшою основою тривалого мира на Балканї, а се повинно лежати в інтересі Нїмеччини і Австрії. Вкінци князь Вільгельм боронить свої власні права до албанського престола.

Два роки забере, щоби справити французькі майни.

Копальні угля в околицях Ленс, у Франції, так знищені Німцями, що, після обчисленя знавців, буде потрібно цілих два роки, щоби їх направити. Копальнї угля в околицях Ленса видають річно 5,000.000 тон угля.

Доля українського учителя в Бразилії.

В ч. 42-гім бразилїйської „Праці" (з 18. жовтня 1917 року) читаємо таке спростованє:

„Хвальна Редакціє „Праці"! — В ч. 41. „Праці" була кинена на нас огидна клевета, що ми не дбаємо про школу, та що з нашої причини школу заперли. Нї! Ми не винні сьому, що школа замкнена, а винен сам учитель. Ми його згодили по 30$000 (30.000 рейсів) місячної платнї; кромі того мали дати на вісім місяців 8 кварт фаринї, 14 кварт фасолї, 40 кільо солонини і мали зрубати алькир росів... Чомуж не видержав? Він сам хвалив ся, що застрайкує і йому будем мусїли платити по 40$ (мільрейсів), хоч згодили по 30$. Сам завинив ще й грозив, що буде бити громаду... В марті зачав учити, а перед Різдвом М. Божої школу замкнув. — Конзуль Полець"...

Імена і псевдонїми деяких провідників большевиків.

Деякі визначнїйші сучасні провідники большевиків послугують ся прибраними іменами (псевдонїмами). І так:

Ленїн називаєть ся Уляпов;
Троцький називаєть ся Бронштайн;
Зиновієв називаєть ся Апфельбавм;
Ґанецький називаєть ся Фурстенберґ;
Парвус називаєть ся Ґольфанґ.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

М. К., Ункасвіл, Конн. — Чи села, котрі лежать в околици Теребовлї, є знищені, сього ми не знаємо, бо нема про се ніяких вістий з краю. Можна припускати, що ті села, які лежать над Серетом, потерпіли з приводу війни більші або меньші шкоди; натомісць ті села, що лежать подальше від ріки, остали ся мабуть ненарушені, але і їх могли пустити з димом відступаючі московські війска. Всї вісти, які до нас доходять зі старого краю, ми пильно нотуємо в „Свободї", а чого напевно не знаємо, того подавати в часописи не можемо.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

КОЛИ КОМУ ТЯЖКО намовити несьвідомого Українця до читаня своєї ґазети, то се не повинно знеохочувати чесних Українців від дальшої аґітації. А от редактори не знеохочують ся писати, хоч часто за їх працю їх ще й лають. Спільна праця всїх людий доброї волї мусить колись увінчати ся успіхом. Тому намовляйте кождого до передплати на „Свободу".

ПРОТОКОЛ

з XIV. головної конвенції Українського Народного Союза, відбувшої ся в днях 22-го до 27-го жовтня 1917 р., в „Harrisburg Board of Trade Hall“, 112-114 Market St., Harrisburg, Pa.

—o—

(Дальше).

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

за час від 1. серпня 1914 року до 30. вересня 1917 року, т. е. за час від послідної XIII. головної конвенції Українського Народного Союза.

ОРҐАНІЗАЦІЙНА ЧАСТЬ РЕКОРДОВОГО ЗВІТУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

за час від 1. серпня 1914 до 30. вересня 1917.

Від XIII. Головної Конвенції У. Н. Союза, т. є. від 1. серпня 1914 р. до сего часу не було уряду головного орґанїзатора У. Н. Союза. Сей уряд зістав знесений висше згаданою конвенцією. Помимо того робота орґанїзаційна в У. Н. Союзї мусїла бути переведена в головній канцелярії У. Н. Союза.

Працю орґанїзатора повнив головний рекордовий секретар У. Н. Союза при співучасти членів Головного Екзекутивного Комітету.

Помимо тяжких відносин з приводу війни, а вслїд за тим здержаня імiґрації, від 1. серпня 1914 до 30. вересня 1917 р. **зорґанїзовано до У. Н. Союза 70 нових відділів і приєднано 7.407 нових членів.**

Відділи слїдуючі: 3, 5, 6, 8, 14, 15, 16, 16, 17, 20, 21, 23, 24, 26, 27, 31, 32, 32, 33, 34, 35, 36, 36, 37, 40, 44, 46, 48, 49, 54, 55, 58, 59, 60, 61, 62, 64, 68, 72, 74, 75, 80, 83, 84, 88, 89, 92, 93, 94, 95, 97, 100, 101, 103, 107, 108, 110, 111, 114, 115, 116, 118, 119, 241, 273, 293, 321, 362, 401 402.

Нові члени приступили до поодиноких відділів, як слїдує:

Ч. в.	ч. членів	Ч. в.	ч. членів
1.	45	32.	29
2.	1	33.	28
3.	34	34.	44
4.	8	35.	31
5.	84	*36.	31
6.	28	36.	54
7.	46	37.	26
8.	23	38.	38
9.	35	39.	2
10.	14	40.	19
11.	1	41.	18
12.	1	42.	24
13.	9	43.	1
14.	57	44.	33
15.	53	45.	36
*16.	28	46.	27
16.	23	47.	75
17.	29	48.	46
18.	35	49.	84
19.	9	50.	18
*20.	24	51.	11
21.	40	52.	2
22.	8	53.	19
23.	26	54.	24
24.	18	55.	21
25.	2	56.	16
26.	22	57.	11
27.	58	58.	31
28.	56	59.	45
29.	3	60.	16
30.	9	61.	30
31.	18	62.	31
*32.	14	63.	19

Ч. в.	ч. членів	Ч. в.	ч. членів
64.	36	125.	7
65.	25	126.	1
66.	13	127.	6
67.	37	128.	12
68.	32	130.	3
69.	15	131.	1
70.	37	132.	36
71.	2	133.	30
72.	43	135.	8
73.	13	136.	47
74.	30	137.	34
75.	39	138.	9
76.	62	139.	3
77.	26	142.	26
78.	48	143.	2
79.	4	145.	3
80.	36	146.	53
81.	28	147.	72
82.	1	148.	1
83.	45	149.	31
84.	12	150.	9
85.	11	151.	38
86.	8	152.	1
87.	11	153.	7
88.	14	154.	2
89.	21	155.	87
90.	23	158.	3
91.	44	160.	44
92.	11	162.	14
93.	32	165.	38
94.	24	168.	70
95.	28	169.	2
96.	25	170.	90
97.	19	172.	2
98.	9	174.	12
99.	22	175.	20
100.	11	176.	2
101.	37	178.	2
102.	52	179.	22
103.	37	180.	10
104.	58	181.	10
105.	32	182.	1
106.	25	183.	3
107.	23	186.	4
108.	18	187.	5
109.	21	192.	30
110.	25	193.	2
111.	32	194.	2
112.	44	195.	7
113.	10	197.	7
114.	26	198.	3
115.	10	199.	1
116.	22	237.	20
117.	11	239.	47
118.	15	240.	8
119.	16	241.	46
121.	1	242.	1
122.	2	243.	24
123.	8	244.	3
124.	29	245.	45

Ч. в.	ч. членів	Ч. в.	ч. членів
246.	25	235.	31
247.	44	236.	1
248.	49	310.	2
249.	2	311.	2
250.	3	312.	4
251.	9	313.	2
253.	1	315.	15
254.	15	316.	118
255.	21	317.	13
256.	4	318.	28
258.	8	319.	1
259.	41	320.	19
260.	5	321.	70
262.	3	822.	10
263.	9	323.	15
265.	3	324.	31
267.	1	325.	1
268.	1	326.	29
270.	39	327.	4
271.	6	329.	2
273.	39	330.	98
274.	9	331.	1
275.	1	332.	14
276.	20	334.	2
277.	4	336.	65
278.	18	338.	53
279.	2	339.	23
282.	29	341.	23
283.	20	342.	42
284.	3	343.	2
286.	5	345.	2
288.	33	346.	4
290.	5	347.	8
292.	24	349.	16
293.	14	350.	27
294.	5	351.	13
295.	34	354.	21
296.	39	355.	26
298.	2	357.	11
299.	5	359.	1
300.	106	360.	33
301.	51	361.	1
303.	4	*362.	19
304.	1	363.	40
305.	3	364.	14
306.	4	365.	18
307.	1	366.	10
308.	31	367.	36
200.	29	368.	1
201.	1	369.	72
202.	2	370.	67
203.	6	371.	9
205.	6	373.	3
206.	23	374.	1
207.	1	376.	2
208.	1	377.	1
209.	28	378.	2
210.	8	379.	32
211.	15	380.	4
213.	49	381.	4
214.	13	384.	63
215.	4	385.	9
216.	3	386.	6
217.	155	387.	5
218.	61	388.	67
220.	26	389.	2
221.	72	390.	2
222.	3	391.	5
223.	58	392.	2
224.	7	393.	7
225.	32	[illegible]	3
226.	1	396.	14
227.	2	397.	2
228.	4	399.	5
229.	18	400.	34
230.	35	401.	24
231.	1	402.	27
233.	14		
234.	41	Разом	7.407

Замітка: Відділи, означені зьвіздкою, приступили і зістали розвязані в часї від 1. серпня 1914 р. до 30. вересня 1917 р.

Між висше виказаними відділами є і такі, котрі вже неіснують. Їх числа є подані в сїм звітї між розвязаними або злученими відділами У. Н. Союза.

Як нові відділи так і нові члени орґанізовано згідно з вимогами статута У. Н. Союза і згідно з ухвалами Головного Уряду і Головного Екзекутивного Комітету У. Н. Союза. Від падолиста 1915 р. на підставі ухвали річного засїданя Головного Уряду У. Н. Союза, котре відбуло ся в жовтни 1915 р., від часу до часу принимано нових членів і нові відділи до У. Н. Союза за половину вступного. В цїли приєднаня нових членів до У. Н. Союза видавано також від часу до часу ріжного рода відозви, аґітаційні листки, інформаційні брошурки і т. п. Сї друковані річи розсилано по всїх місцевостях, де живуть Українці. Їх розсилано через місцеві відділи У. Н. Союза, а також до людий котрі не були членами У. Н. Союза. Ріжного рода друків видано досить поважне число. Сї друки були великою помочию і для місцевих урядників, орґанїзаторів і головних урядників в орґанїзованю нових членів і відділів У. Н. Союза. Найлучше сьвідчать про се **числа** нових членів і нових відділів.

Тут належить згадати про щиру працю наших місцевих урядників, орґанїзаторів і членів У. Н. Союза. Дійсно вони дали великий доказ доброї волї для своєї орґанїзації.

Головний Уряд У. Н. Союза від часу до часу удїляв надзвичайні памяткові нагороди тим, котрі заслужили собі на те особлившою працею при орґанїзованю нових членів. Таких нагород було кілька родів, і так пр. роздавано орґанїзаторські відзнаки, шпильки до краваток, і книжки для відділів. Нагород поодиноким орґанїзаторам удїлено **468.** Імена заслужених були свого часу оголошені в орґанї У. Н. Союза „Свобода“. Орґанїзаторських нагород в книжках удїлено **105** відділам. На сїм місци належить ся признанє всїм тим членам, урядникам і прихильникам У. Н. Союза за їх щиру працю для нашої орґанїзації У. Н. Союза.

При кінци належить ще згадати про головні трудности в орґанїзованю нових відділів і членів до У. Н. Союза. До головної канцелярії зголошуєть ся богато охочих людий, котрі радо і щиро занимають ся орґанїзованєм нових членів до У. Н. Союза. Однак з огляду на час теперішного воєнного стану, богато людий здержуєть ся від вступленя в члени орґанїзації, чекаючи на скоре покінчене війни в надїї повернути до старого краю. Богато перешкаджає в орґанїзованю нових членів до У. Н. Союза також за мале обзнакомленє наших людий з відносинами і потребами орґанїзації запомогової тут на чужинї. Сю перешкоду удасть ся може з часом усунути однак не так скоро. Дуже богато старають ся шкодити також люди, які удають приятелів, а в дійсности є ворогами У. Н. Союза. При кождій нагодї старають ся вони пошкодити орґанїзації, виступаючи то проти устрою орґанїзації, то проти орґану, то проти головних урядників У. Н. Союза, забуваючи, що як би не сей устрій, не орґан „Свобода“ і примірна господарка Головного Уряду У. Н. Союза, то У. Н. Союз не був би тим, чим він є нинї. Много наших земляків не звертає увагу на повисші перешкоди, а старають ся стати в ряди членів найбільшої, найстаршої, найбогатшої і найпевнїйшої української народної орґанїзації в Америцї, Українського Народного Союза. Коли й на будуче буде щира праця серед членів і прихильників У. Н. Союза, а передовсїм уміла господарка головних і місцевих урядників У. Н. Союза, то наша орґанїзація буде зростати постійно на добрих і тривких основах, приносячи користь і славу і честь не лише членам, але цїлому українському народови

По звітї головного рекордового секретаря, п. М. Угорчака, засїданє передполудневе замкнено о годинї 12-тій в полудне, а слїдуюче назначено на годину 1-шу пополудни.

(Дальше буде).

Читайте „Свободу" і приєднуйте їй нових передплатників!

Великий український
КОНЦЕРТ
— відбуде ся —
в четвер, 29. падолиста 1917 р.
в день американського сьвята (Thanksgiving Day)
в НАРОДНІМ ДОМІ,
217-219 E. 6th St., New York, N. Y.
МИХАЙЛО ЗАЗУЛЯК, барітон,
Miss HELEN SOUCZEK, сопрано,
RUDOLF PRUSZA, піяніст,
HERBERT SOMAN, скрипак.

В концерті возьме участь Український Хор в народних костюмах.

Часть чистого доходу призначуєть ся на читальню Народного Дому.

Початок точно о годині 4.30 пополудни.

Вступ 50 цнт.

Для загального добра просить ся дуже з маленькими дітьми на концерт не приходити.

Тікети продають ся: в українськім парохіяльнім офісї, 22 E. 7-ма ул.; в Укр. друкарні „Просьвіти", 46 E. 7-ма ул.; в офісї Федерації Українців, 108 2-га Евеня; в Укр. Книгарнї, 34 E. 7-ма ул., і в Ексчендж, 520 E. 6-та ул., в день концерту при касї. 138-40

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Позір! Родимці! Позір!

ЗАХОДОМ БР. СВ. АНДРЕЯ ПЕР., від. 66 У. Н. Союза в Ню Йорку, Н. Й.
— відограсть ся —
в неділю, 25. падолиста 1917 р.
в Чеській Соколовни, 525 Іст 72-га ул., Ню Йорк, Н. Й.
театральне представленє
„НАСТОЯЩІ"
комедія в одній дії Ол. Бобикевича.

ОСОБИ:
Бревич .... п. І. Ференчак
Магдалина .... п-на М. Корінь
Остап. Їх син .... п. Д. Шумельда
Ганнуся, його суджена .. п-на М. Лазорчик
Легько, слуга .... п. І. Заболоцький

Річ діє ся на селї, перед війною.

„САТАНА В БОЧЦІ"

Хома Скраколь, простий Українець .... п. П. Вільховий
Феська, його жінка ..... п-на М. Пиртко
Василь Крутько, мірошник ... п. В. Глют
Панько Медовий, сват Скраклів .... п. І. Лешко

Річ дієть ся на селї у хатї Скраклів в Харківській ґубернії.

Режісер п. І. Буґера.
Дірігент п. М. Гундич.
Музика Смолинського.

Початок точно о 4-тій годині вечером.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ.

ЦІНИ МІСЦЬ: І-ряднї 75 цнт.; ІІ-ряднї 50 цнт.; ІІІ-рядні 35 цнт.

Братя Родимці! Як чоловік без хлїба не може жити, так самож і без забави не може жити. Смуток убиває чоловіка і прискорює смерть. Тож добра є нагода забавити ся, погуляти а і подивитись на гарне представленє, котре є дуже гарне, поучаюче а і сьмішне. Тож хто не любить смутку, ми сердечно запрошуємо на наше представленє. Ану Родимцї, щоб не бракло з Вас нїодного, бо се вже послїдна забава перед постом.

138-39 КОМІТЕТ.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Тов. співацьке „Боян" в Перт Амбою
— відограє —
в неділю, 25. падолиста 1917 р.
„МАТИ-НАЙМИЧКА"
І. А. Тогобочного, перерібка з поеми Т. Г. Шевченка „Наймичка".

ОСОБИ:
Мати-наймичка .... Ю. Зволинська
Трохим .... А. Бажан
Настя .... А. Сенько
Палажка .... Ю. Грабар
Марко .... І. Чижик
Ганка .... М. Маранська
Хведїр .... Вас. Сеньків
Домаха .... А. Дембіцька
Потап .... А. Стефан
Петро .... Ю. Дудок
Христя .... А. Сенько

Режісер дякоучитель Стеф. Грабар.
Початок о год. 7. вечером. 38-39

ШІКАҐО, ІЛЛ.

Позір! Українці! Позір!

МІСЦЕВИЙ АМАТОРСЬКИЙ КРУЖОК відіграє пораз перший драму в чотирох діях під заголовком
„БОНДАРІВНА"
штука Ів. Тобілевича (Карпенко Карий)
дня 2-го грудня 1917 р.
в гали церковній в Борнсайд

ДІЄВІ ОСОБИ:
Староста, вельможний пан ...... І. Козак
Чеслав Герцель, його прислужник .... А. Товарніцький
Бондар, старий козак .... П. Демкович
Тетяна, його дочка .... Е. Кудян
Марія, господиня Бондара К. Маховська
Тарас, запорожець .... М. Коцуловський
Денис, парубок .... Ю. Гіцко
Оксана, дівчина .... А. Джорджевич
І-ший запорожець .... П. Кріль
ІІ-гий запорожець .... Ч. Джорджевич
І-ший чоловік .... А. Ганківський
ІІ-гий чоловік .... І. Рудяк
І-ший наймит .... І. Коцуловський
ІІ-гий наймит .... Р. Цудик
Жид, арендар .... Н. Гнатушко
Запорожці, народ і челяд двірська.

Режісер НИКИТА КОСТЮК.
Початок о годині 7-ій вечер.

Вступ 50, 35 і 25 цнт.

Просить ся о численне прибутє.

139-41 КОМІТЕТ.

В кождій українській хатї повинен находити ся Календар У. Н. Союза.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ. А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.